

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko H. Sp. z o.o. z siedzibą w S.
o premię,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 12
grudnia 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w
Siedlcach
z dnia 17 marca 2022 r., sygn. akt IV Pa 35/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od H. Sp. z o.o. z siedzibą w S. na rzecz M. M. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 2.025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) złotych z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z 17 marca 2022 r., zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Siedlcach z 12 kwietnia 2021 r. w ten sposób, że zasądził od H. Sp. z o.o. z siedzibą w S. na rzecz M. M. kwotę 55.072,78 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1.356,17 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty tytułem premii; zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.075

zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje oraz kwotę 5.644 zł tytułem zwrotu poniesionych opłat od pozwu i apelacji.

W wywiedzionej od powyższego orzeczenia skardze kasacyjnej, pozwana zaskarżając wyrok w całości, podniosła zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj.: 1) art. 9 § 1 i § 2 k.p., przez uznanie, że do źródeł prawa pracy należy Aneks numer 2 do Regulaminu wynagradzania z 2014 r. - „Zasady Nagradzania Dyrektorów oraz Prezesa i Wiceprezesa Zarządu Spółki”, podczas gdy Kodeks pracy nie przewiduje, aby uchwała Zgromadzenia Wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością będąca załącznikiem do Regulaminu Wynagradzania mogła stanowić źródło prawa pracy, a w konsekwencji błędne uznanie, iż Aneks nr 2 do Regulaminu wynagradzania z 2014 r. mógł stanowić podstawę roszczenia powoda; 2) art. 9 § 1 w związku z art. 42 § 2 w związku z art. 77² § 6 k.p., przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że Aneks numer 2 - „Zasady Nagradzania Dyrektorów oraz Prezesa i Wiceprezesa Zarządu Spółki” do Regulaminu Wynagradzania z 2014 r. obowiązywał w pozwanej spółce i tym samym mógł stanowić podstawę roszczeń powoda w stosunku do pozwanego, a ponadto w sposób prawidłowy, tj. w sposób zwyczajowo przyjęty u pozwanego, został ogłoszony i podany do wiadomości wszystkich pracowników, podczas gdy procedura wprowadzania Aneksu nr 2 nie została w ogóle dokonana zgodnie z art. 77² k.p, co czyni tenże Aneks nienormatywnym aktem, pozostającym jedynie w sferze projektowej; 3) art. 77² § 6 k.p., przez jego niezastosowanie i uznanie, że niewypełnienie obowiązku wynikającego z tego przepisu, tj. brak podania do wiadomości pracowników, w sposób przyjęty u pozwanego, faktu przyjęcia Aneksu nr 2 do Regulaminu wynagradzania pozostaje bez wpływu na skuteczność wprowadzenia zmian wynikających z Aneksu nr 2, a które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik postępowania; 4) art. 241²⁶ § 2 w związku z 42 § 2 w związku z art. 77² § 6 k.p., przez ich błędne zastosowanie oraz przyjęcie, że zmiana postanowień Regulaminu Wynagradzania z 2014 r. i wprowadzenie Aneksu nr 2 - „Zasady Nagradzania Dyrektorów oraz Prezesa i Wiceprezesa Zarządu Spółki” zostało dokonane w sposób prawidłowy i nie wymagało zastosowania wewnętrznych procedur obowiązujących w pozwanej spółce w zakresie ogłoszenia i podania tej informacji do wiadomości wszystkich pracowników spółki, podczas gdy niedopełnienie

warunku z art. 77² § 6 k.p. powoduje, iż Aneks nr 2 nie obowiązuje jako akt normatywny w pozwanej spółce; 5) art. 42 § 2 k.p., przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że treść Aneksu numer 2 - „Zasady Nagradzania Dyrektorów oraz z Wiceprezesa Zarządu Spółki” do Regulaminu Wynagradzania z 2014 r. oraz procedura jego uchwalenia była prawidłowym określeniem nowych warunków pracy powoda, podczas gdy nie można uznać, iż procedura uchwalenia Aneksu nr 2 do Regulaminu Wynagradzania z 2014 r. stanowiła prawidłowe, tj. zgodne z obowiązującym porządkiem prawnym, zaproponowanie powodowi nowych warunków pracy i płacy; 6) art. 6 k.c., przez bezzasadne przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, że powód sprostą ciężarowi udowodnienia żądań pozwu, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż powód - za wyjątkiem swoich twierdzeń - nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie okoliczności, że zawierając umowę o pracę, uzgodnił z prezesem zarządu pozwanego składnik wynagrodzenia w postaci premii uregulowanej w dokumencie pt. „Zasady Nagradzania Dyrektorów oraz Prezesa i Wiceprezesa Zarządu Spółki” oraz nie udowodnił, aby powyższy dokument został uchwalony przez pracodawcę i zaczął obowiązywać również w jego przypadku.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa oraz zmianę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego i pierwszoinstancyjnego według norm przepisanych; ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz zmianę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego i pierwszoinstancyjnego według norm przepisanych.

W ocenie strony pozwanej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż Sąd drugiej instancji zastosował przepisy prawa materialnego, tj. art. 9 i art. 77² § 6 k.p., w sposób całkowicie sprzeczny z ich treścią, istotą i celem obowiązywania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające

przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą

zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem „rażącego”, „ewidentnego”, „kwalifikowanego” lub „oczywistego”, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587).

Należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanej przesłanki przedsądu.

Kluczowe dla oceny zasadności powołanej przez pozwaną przesłanki przedsądu jest odniesienie się do ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd drugiej instancji. Ustalenia te wiążą Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c.

W ocenie Sądu Okręgowego, aneks nr 2 dotyczący „Zasad Nagradzania Dyrektorów oraz Prezesa i Wiceprezesa Zarządu Spółki” wszedł w życie i regulował w firmie zasady przyznawania nagrody rocznej (zależnej od zysku firmy) dyrektorom, Prezesowi i Wiceprezesowi. Zebrany w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że powód miał prawo do żądania premii regulaminowej stanowiącej część wynagrodzenia za pracę osób zajmujących u strony pozwanej stanowiska dyrektorów, Prezesa i Wiceprezesa Zarządu Spółki. Źródłem do ustalenia prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla powoda były literalne zapisy umów o prace oraz wnioski wynikające z analizy aneksu nr 2 w postaci załącznika nr 6 do Regulaminu Wynagradzania z 16 kwietnia 2014 r. pt. „Zasady Nagradzania Dyrektorów oraz Prezesa - Wiceprezesa Zarządu Spółki”. Dokument ten regulował

w sposób konkretny i jednoznaczny warunki ustalania wysokości dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla dyrektorów. Sąd drugiej instancji podzielił pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2009 r., I PK 49/09, że ustalenie warunków wynagradzania pracownika zarządzającego zakładem pracy w imieniu pracodawcy przez odesłanie do postanowień zakładowego układu zbiorowego pracy nie narusza art. 241²⁶ § 2 k.p. Oczywiście jest, że warunki wynagradzania za pracę pracowników zarządzających zakładem pracy w imieniu pracodawcy mogą być ustalane w umowie o pracę wolą stron stosunku pracy.

W świetle powyższych ustaleń należy przyjąć, że źródłem roszczenia powoda była umowa o pracę, natomiast treść umowy została uzupełniona przez dopuszczalne w świetle powołanego orzecznictwa odesłanie o postanowienia aktu wewnętrznego pracodawcy.

Rozstrzygany przez Sąd drugiej instancji spór nie dotyczył kwalifikacji aktu wewnętrznego – aneksu do regulaminu wynagradzania - jako źródła prawa pracy w rozumieniu art. 9 k.p., gdyż *in abstracto* nie ulega wątpliwości, że regulamin wynagradzania takim źródłem prawa pracy jest. Nie można w związku z tym przyjmować, że Sąd Okręgowy w sposób oczywisty naruszył powyższy przepis. Pod rozstrzygnięcie sądu poddane jednak zostało to, czy Aneks nr 2 do Regulaminu wynagradzania z 2014 r. mógł wyznaczać treść roszczenia powoda o wypłatę premii, roszczenia wynikającego z umowy o pracę.

Skarżąca trafnie przyjmuje, że Kodeks pracy nie przewiduje szczególnej procedury przyjmowania regulaminu wynagradzania (poza wymogiem wynikającym z treści art. 77² § 6 k.p.), która przyznawałby w omawianym zakresie kompetencje podmiotowi innemu niż zarząd spółki. Wymóg z art. 77² § 6 k.p., także wskazywany jako oczywiście błędnie zastosowany przez Sąd Okręgowy, stanowi o podaniu regulaminu do wiadomości pracownikom w sposób zwyczajowo przyjęty. Sposób uzewnętrznienia woli pracodawcy w zakresie tego jednostronnego aktu jest elementem stanu faktycznego sprawy. Tak też ujmuje go sama skarżąca, dowodząc we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, że Sąd *meriti* dokonał błędnej oceny zeznań świadków. Tym samym ujawnił się zasadniczy cel strony pozwanej, sprzeczny z istotą kontroli kasacyjnej. Nie można pod pretekstem naruszenia prawa materialnego dążyć do podważenia dokonanych przez Sąd

drugiej instancji ustaleń faktycznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2010 r., II PK 248/09, LEX nr 1663571). Skarga kasacyjna nie jest kolejnym środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

[SOP]

[a!]